

Εμποδιζόμενα άτομα είμαστε όλοι

Μελένη Παναγιώτη Πιτσινιάγκα και εργαζομαι ως σύμβουλος Προσβασιμότητας και Συμπερίληψης στην ΑΜΚΕ «Με Άλλα Μάτια». Εχω κινητική αναπηρία και κινούμαι με αναπηρικό αμαξίδιο. Τα τελευταία 10 χρόνια κύριο μέρος της δουλειάς μου είναι να επισκέπτομαι σχολεία και εταιρείες και να κάνω εκπαιδευτικά προγράμματα συμπερίληψης. Μία από τις ερωτήσεις που μου αρέσει να κάνω στο κοινό είναι: «Ποιος από εσάς θα ήθελε να είναι εμποδιζόμενο άτομο κάποια στιγμή στη ζωή του?».

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
ΠΙΤΣΙΝΙΑΓΚΑ

Κάθε φορά το κοινό με κοιτάει με την απορία «πώς γίνεται να ρωτάει κάτι τόσο κουτό» ζωγραφισμένη στο πρόσωπό του. Την έννοια του εμποδιζόμενου ατόμου την έχουμε συνδεμένη με κάτι άσχημο, είτε μιλάμε για έναν προσωρινό τραυματισμό είτε για μια μόνιμη αναπηρία. Αυτό που είτε δεν

ξέρουμε είτε ξεχνάμε είναι ότι όλοι μας θα είμαστε εμποδιζόμενα άτομα σε κάποια περίοδο της ζωής μας, αν τα πράγματα πάνε καλά. Αν πάνε καλά τα πράγματα στη ζωή μας, οι μισοί από εμάς θα είμαστε έγκυοι, μετά θα έχουμε ένα παιδί σε καρτόσι και μετά ένα παιδί που θα περπατάει με δυσκολία. Αν τα πράγματα συνεχίζουν να πηγαίνουν καλά, θα έχουμε ηλικιωμένους γονείς και μετά θα είμαστε εμείς 80 ή 90 ετών. Τι θα σημαίνουν 5 σκαλοπάτια ή ένα λάθος φτιαγμένο πεζοδρόμιο στα 80 σου;

Υπάρχει ένας φαύλος κύκλος στη χώρα μας στον οποίο άνθρωποι με αναπηρία δεν κυκλοφορούν έξω και έτσι δεν τους βλέπουμε και ξεχνάμε ότι υπάρχουν και τους κάνουμε δύσκολη την έξοδο και δεν βγαίνουν. Είναι σημαντικό να σπάσει αυτός ο φαύλος κύκλος, και αυτό είναι κάτι στο οποίο και μπορεί και πρέπει να βοηθήσει ο καθένας μας.

Υπάρχει μια συχνή παρανόηση. Είναι άλλο πράγμα η βλάβη, η δυσλειτουργία ή η μη λειτουργία ενός μέρους του σώματός μου και άλλο η αναπηρία που προκύπτει από τα εμπόδια στο περιβάλλον μου και τη μη συμπεριληπτική νοοτροπία της κοινωνίας. Έτσι, ενώ η βλάβη μου είναι ίδια, όπου και αν βρίσκομαι, το πώς τη βιώνω εξαρτάται από το πού είμαι και τι παροχές έχω. Κινούμαι και ζω εντελώς διαφορετικά στη λάθος φτιαγμένη Αθήνα σε σχέση με το πολύ πιο σωστό Βερολίνο ή Λονδίνο. Ενώ το σώμα και η βλάβη μου είναι ίδια, αλλάζουν οι συνθήκες και η νοοτροπία των ανθρώπων. Είναι σημαντικό να το καταλάβει αυτό ο κόσμος γιατί ενώ ούτε εγώ ούτε κάποιος άλλος μπορεί να κάνει κάτι για το σώμα και τη βλάβη μου, από την άλλη όλοι μπορούμε να κάνουμε ενέργειες ώστε να αλλάξει το περιβάλλον γύρω μας αλλά και εμείς οι ίδιοι.

Ο Παναγιώτης Πιτσινιάγκας είναι σύμβουλος Προσβασιμότητας και Συμπερίληψης

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΑμεΑ

«Χαρτογραφώντας την προσβασιμότητα»

Πανελλήνιος σχολικός διαγωνισμός για την ευαισθητοποίηση των μαθητών ■ Σαφάρι εμποδίων γύρω από τα σχολικά κτίρια για τους μαθητές κάθε βαθμίδας ■ «Στόχος του διαγωνισμού η διαμόρφωση ενεργών πολιτών»

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΟΥΡΕΛΑΤΟΥ

«**Μ**πορεί ο συμμαθητής μου με αμαξίδιο να έρθει στο σχολείο;». Με αυτό το αμειλικτό ερώτημα για τίτλο, η Spotin (Spotin) – μια ΑΜΚΕ που αξιοποιεί τις νέες τεχνολογίες και τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ψηφιακοί χάρτες και η γεωχωρική πληροφορία και αφήγηση για την ανάπτυξη διαθεματικών μαθησιακών δραστηριοτήτων – διοργανώνει τον Πανελ-

λίνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Map Competition για το σχολικό έτος 2022 - 2023 με κεντρικό ζητούμενο τη χαρτογράφηση της προσβασιμότητας γύρω από τα σχολικά κτίρια από τους ίδιους τους μαθητές.

Με την έγκριση του υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και αφού λάβουν τη σχετική εκπαίδευση για τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων που προϋποθέτει ο εν λόγω διαγωνισμός, οι μαθητές σε συνεργασία

με τους εκπαιδευτικούς θα κληθούν να «μπουν στα παπούτσια» των συμμαθητών τους με κινητική αναπηρία και να καλύψουν τη διαδρομή προς το σχολείο τους, εντοπίζοντας τα σημεία που είναι προσβάσιμα και τα σημεία που έχουν εμπόδια για άτομα που κινούνται με αμαξίδια, καταγράφοντας τα ευρήματα σε έξυπνες συσκευές (smartphones, tablets) με τη βοήθεια ειδικής εφαρμογής χαρτογραφικής συλλογής δεδομένων. Στη συνέχεια, θα επιχειρήσουν να τα αποτυπώσουν σε ψηφιακούς χάρτες αναδεικνύοντάς τα με «εποπτικό τρόπο», όπως αναφέρουν από την «Spotin», ώστε το σύνολο των αποτελεσμάτων να μπορεί τελικά να συντεθεί σε μία ιστορία με μορφή γεωχωρικής αφήγησης, γνωστή και ως geo-storytelling. Στον διαγωνισμό μπορούν να λάβουν μέρος μαθητές και εκπαιδευτικοί από δημοτικά (Ε' και ΣΤ' τάξη), γυμνάσια και λύκεια της Ελλάδας αλλά και των ελληνικών σχολείων του εξωτερικού. Οι έξυπνες συσκευές που θα χρειαστούν οι μαθητές για το «σαφάρι» προσβασιμότητας γύρω από τα σχολικά κτίρια θα δοθούν δωρεάν από τη διοργανώτρια οργάνωση. Αυτό το διάστημα έως τις 30 Μαρτίου, οι συμμετέχοντες θα μπορούν να εκπαιδευτούν στα τεχνολογικά μέσα στην πράξη. Μέχρι στιγμής, ενδιαφέρον συμμετοχής έχουν εκδηλώσει 132 σχολεία από όλη την Ελλάδα ενώ η καταληκτική ημερομηνία εκδήλωσης ενδιαφέροντος είναι η 31η Ιανουαρίου 2023. Η υποβολή των εργασιών των παιδιών θα πρέπει να

γίνει εντός του Απριλίου 2023 και τα αποτελέσματα θα ανακοινωθούν στις 22 Μαΐου.

Βιωματική δράση

«Μέσα από μια βιωματική δράση και λειτουργώντας οι ίδιοι ως «αισθητήρες» του χώρου που μας περιβάλλει (humans as sensors), οι συμμετέχοντες θα μετατρέψουν την αίσθηση που έχουν για την προσβασιμότητα της περιοχής τους σε συγκεκριμένα «χειροπιαστά» γνώση με τη βοήθεια των ψηφιακών χαρτών. Έτσι, θα γίνουν μέρος αυτού που ονομάζεται «επιστήμη των πολιτών» (citizens science), συλλέγοντας οι ίδιοι τα δεδομένα του χώρου μέσω της χρήσης νέων τεχνολογιών», αναφέρει στα «ΝΕΑ» η ιδρύτρια της «Spotin» Αλκυόνη Μπαγατζή – την οποία αναζητήσαμε ενόψει της αυριανής Παγκόσμιας Ημέρας ΑμεΑ (3/12) – και προσθέτει: «Πρόκειται για ένα διαθεματικό, δημιουργικό ταξίδι που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση και εξοικείωση της σχολικής κοινότητας σε θέματα προσβασιμότητας ατόμων με κινητική αναπηρία, μέσα από τη χαρτογραφική απεικόνιση του χώρου. Με τον τρόπο αυτό, ο χάρτης, πέρα από ένα απλό μέσο οπτικοποίησης του χώρου, λειτουργεί ως αφηγητής συζήτησης και προβληματισμού, συντελώντας τελικά στη διαμόρφωση πιο ενεργών πολιτών».

Όπως εξηγεί η υπεύθυνη επικοινωνίας της «Spotin» Αφροδίτη Ρίγα: «Ο διαγωνισμός αξιοποιεί τη δύναμη των νέων τεχνολογιών και ψηφιακών χαρτών. Μέσα από μια διαδικασία διερευνητικής μάθησης, ο διαγωνισμός θα βοηθήσει τους μαθητές να ενδυναμώσουν τις ψηφιακές τους δεξιότητες, να ενισχύσουν την κριτική και χωρική τους σκέψη, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στη δημιουργία μιας κουλτούρας συμπερίληψης και στην ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας σε θέματα προσβασιμότητας ατόμων με κινητική αναπηρία».

Ο διαγωνισμός θα βοηθήσει τους μαθητές στην ευαισθητοποίηση σε θέματα προσβασιμότητας ατόμων με κινητική αναπηρία

Οι μαθητές σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς θα κληθούν να «μπουν στα παπούτσια» των συμμαθητών τους με κινητική αναπηρία και να καλύψουν τη διαδρομή προς το σχολείο τους, εντοπίζοντας τα σημεία που είναι προσβάσιμα και τα σημεία που έχουν εμπόδια για άτομα που κινούνται με αμαξίδια

Χιλιάδες τα εμπόδια στην πρόσβαση των μαθητών ΑμεΑ

Κολόνες, χαλασμένα πεζοδρόμια και σκαλοπάτια είναι κάποια από τα 8.477 προβλήματα που χαρτογραφήθηκαν από 38 σχολεία

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΟΥΡΕΛΑΤΟΥ

Η απάντηση στο ερώτημα που έθετε ο 2ος Πανελλήνιος Μαθητικός Διαγωνισμός «Map Competition» ήδη από τον τίτλο του «Χαρτογραφώντας την Προσβασιμότητα - Μπορεί ο συμμαθητής μου με αμαξίδιο να έρθει στο σχολείο;» δόθηκε και είναι μάλλον αρνητική αφού οι 472 μαθητές από 38 δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια που έλαβαν μέρος, υπό την επίβλεψη 95 εκπαιδευτικών, δημιούργησαν 191 ψηφιακούς χάρτες στους οποίους εντοπίζουν συνολικά 8.477 εμπόδια. Ο διαγωνισμός, που είχε στόχο να ευαισθητοποιήσει τη σχολική κοινότητα γύρω από το θέμα της προσβασιμότητας, επεφύλασσε στους συμμετέχοντες μια διαδικτυακή «τελετή» βράβευσης.

Οι προτάσεις

Οι πρώτοι από κάθε κατηγορία (Δημοτικό / Γυμνάσιο / Λύκειο / Σχολείο Ειδικής Αγωγής) περιγράφουν στα «ΝΕΑ» τα ξεχωριστά συναισθήματα που βίωσαν μέσα από το παρθενικό τους ταξίδι στο σύμπαν της γεωχωρικής αφήγησης με τα ανησυχητικά ευρήματα. «Το σχολείο μας συμμετείχε με τους μαθητές του Στ2 τμήματος, την εκπαιδευτικό Πληροφορικής Ανθή Παπαβασιλείου και τον εκπαιδευτικό Παντελή Γκούμα. Οι μαθητές μας διαπίστωσαν στην πράξη τη δυσκολία που υπάρχει για τα ΑμεΑ στην πρόσβασή τους στο σχολικό κτίριο», αναφέρουν από το 2ο Δημοτικό Σχολείο Ελεούσας Ιωαννίνων.

Οι ίδιοι οι μαθητές σημειώνουν στην εργασία τους: «Οι διορθώσεις που πρέπει να γίνουν από τον δήμο στην περιοχή μας είναι: νέα και πλατύτερα πεζοδρόμια. Περισσότερες διαβάσεις εκεί που χρειάζεται. Ράμπες στις άκρες των πεζοδρομίων. Νέο οδόστρωμα. Τουαλέτες για ΑμεΑ στα σχολεία. Ράμπες στο εσωτερικό των σχολείων». Από το 1ο Γυμνάσιο Χίου, ένας μαθητής σε αμαξίδιο υπο-

γράφει την εισαγωγή της εργασίας των 33 συμμαθητών του. «Είμαι τρία χρόνια σε αυτό το σχολείο και δεν έχω καταφέρει να πάω στη μεγάλη αίθουσα εκδηλώσεών μας. Ποιος ο λόγος; Μα γιατί δεν έχω πρόσβαση στον πρώτο όροφο με το αμαξίδιό μου. Το γυμνάσιό μου είναι ένα πανέμορφο νεοκλασικό κτίριο, θυμίζει αρχαιοελληνικό ναό. Άνθρωποι τό επισκέπτονται σαν μουσειακό χώρο. Εγώ όμως απλά περιορίζομαι στο ισόγειο. Αδικία; Και δεν είναι η μόνη».

Οι επιβλέποντες εκπαιδευτικοί (Κυριακή Βαγιάνου, Κατερίνα Επιτροπάκη, Δέσποινα Κάβουρα) περιγράφουν: «Αφορμή για αυτό το ταξίδι ήταν ο Αλέξανδρος, μαθητής μας σε αμαξίδιο. Μελετήσαμε την αναπηρία μέσα από την ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων με ήρωες ανάπηρους, δημιουργήσαμε ένα ψηφιακό παιχνίδι και εμπνευστήκαμε μια δική μας ιστορία (animation). Συνειδητοποιήσαμε ότι τα εμπόδια προκαλούν την αναπηρία και ότι ο καθένας μας έχει να κερδίσει ζώντας σε μια συμπεριληπτική κοινωνία».

Η εμπειρία των μαθητών

Για λογαριασμό του Γενικού Λυκείου Φιλοθέης, ο διευθυντής Πέτρος Ματζάκος μιλά για τη χαρτογράφηση των πέντε μαθητριών που

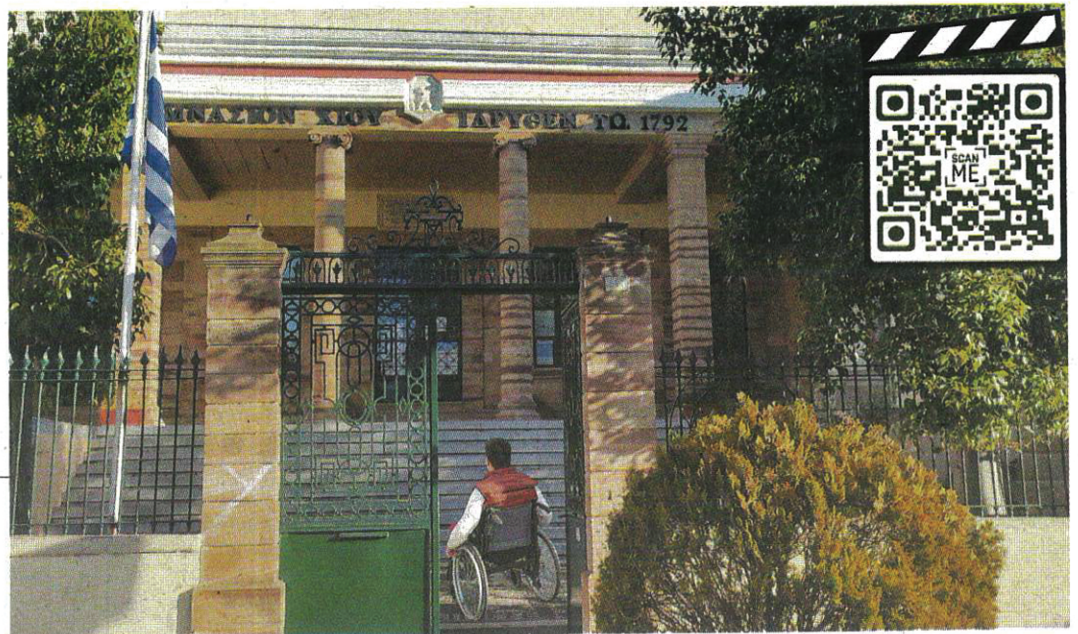
«Συνειδητοποιήσαμε ότι τα εμπόδια προκαλούν την αναπηρία και ότι ο καθένας μας έχει να κερδίσει ζώντας σε μια συμπεριληπτική κοινωνία», τονίζουν οι εκπαιδευτικοί Κυριακή Βαγιάνου, Κατερίνα Επιτροπάκη και Δέσποινα Κάβουρα

εντόπισαν 1.531 εμπόδια – δέντρα, κολόνες, χαλασμένα πεζοδρόμια, αυτοκίνητα, κάδους, σκαλοπάτια. «Καταγράψαν τα εμπόδια, οι ράμπες και τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά των πεζοδρομίων με σκοπό τον χαρακτηρισμό της καταλληλότητάς τους. Τα συμπεράσματα της εργασίας και οι προτάσεις για βελτίωση της κατάστασης παρουσιάστηκαν στον δήμαρχο με στόχο την έναρξη συζητήσεων και δράσεων. Οι συμμετέχουσες μαθήτριες έμαθαν να τηρούν χρονοδιαγράμματα, να συνεργάζονται, να βάζουν στόχους και να προσπαθούν για την υλοποίησή τους».

Και από το Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο - Λύκειο Αιγάλεω, οι εκπαιδευτικοί Πληροφορικής Κατερίνα Τρανού και Γιώργος Ματσιανούδης περιγράφουν την εμπειρία των δώδεκα μαθητών - χαρτογράφων: «Ακούγοντας για τον διαγωνισμό, θεωρήσαμε υποχρέωσή μας να γνωστοποιήσουμε τις δυσκολίες που συναντούν οι μαθητές ειδικά στο δικό μας σχολείο που απευθύνεται σε παιδιά με αναπηρία. Καταγράψαμε τη διαδρομή ως τις στάσεις λεωφορείων και μετρώ και τον χώρο του σχολείου. Δημιουργήσαμε χάρτες και συμπεράναμε ότι η διαδρομή αλλά και το σχολείο είναι μερικώς προσβάσιμα για άτομα με αμαξίδιο».

Δράσεις εξωστρέφειας

Εκ μέρους του διοργανωτή φορέα, της AMKE Spotlight on Innovation (Spotin), η Αλκυόνη Μπαγλατζή και η Αφροδίτη Ρήγα σημειώνουν: «Μαθητές και εκπαιδευτικοί χαρτογράφησαν τα προσβάσιμα και μη προσβάσιμα σημεία στην περιοχή τους, έφτιαξαν ψηφιακούς χάρτες, δημιούργησαν κόμικς και βιντεοκλίπ. Πήραν συνεντεύξεις από ανθρώπους με κινητική αναπηρία, "περπάτησαν" διαδρομές με αμαξίδιο κι έκαναν δράσεις εξωστρέφειας για να ενημερώσουν την τοπική κοινωνία. Υπήρξαν και περιπτώσεις σχολείων που ήρθαν σε επαφή με τις τοπικές Αρχές για υποβολή βελτιωτικών προτάσεων. Με αφορμή τον διαγωνισμό, μάθαμε, ευαισθητοποιηθήκαμε, συνεργαστήκαμε δημιουργικά σε ένα θέμα που μας αφορά όλους»

► 1ο Γυμνάσιο Χίου. Η πρόσβαση των μαθητών ΑμεΑ περιορίζεται μόνο στον ισόγειο χώρο αφού δεν υπάρχει ράμπα πρόσβασης για τα αμαξίδια